

EL PREGONER

Màrius Serra
ESCRIPTOR

► El despatx on Màrius Serra (Barcelona, 1963) treballa al seu domicili del barri d'Horta és una habitació de forma quadrada on no hi ha un pam de paret on no es vegi la solapa d'un llibre. L'autor dels mots encreuats en català de La Vanguardia -el d'avui serà el que en fa 9157- i de l'Enigmàrius que fa ballar el cap a molts oients d'El Matí de Catalunya Ràdio, és un treballador infatigable. Llicenciat en Filologia anglesa per la Universitat de Barcelona, adora el joc lingüístic. És un contertulí de discurs vigorós que aprofitarà l'oportunitat que li brinda la Fira Mediterrània per posar en relleu la necessitat de no perdre mai el valor del llenguatge.

Màrius Serra recull la tradició del català com a mare de les llengües

► El filòleg i escriptor inaugura els pregons de la fira durant la cerimònia d'obertura d'avui al Kursaal

TONI MATA I RIU | BARCELONA

És tan obvi que el xinès ve del català... Pronunciïn, si no s'ho creuen, la frase «A les cinc tinc set i a la set tinc son». Convençuts? Doncs el francès també procedeix de la llengua de Llull i Rodoreda: diguin «compren pa» i els semblarà inqüestionable. Cal afinar l'oïda, és clar, posar-hi una mica de part seva, però l'evidència cau pel seu propi pes. Innegable. Què... encara no? Desconfien? Doncs algú amb tanta autoritat com l'escriptor Màrius Serra (Barcelona, 1963), el mascle Alfa dels enigmes lingüístics d'aquest país, exposarà els arguments irrefutables que confirmen que el català és la mare de tots els idiomes que es fan i es desfan en el *Pregó poliglòt sota el paraigua d'una única llengua*, aquesta nit (21 h) al teatre Kursaal, antecedint l'espectacle inaugural de la Kulbik Dance Company i la Coblà Sant Jordi.

Resulta que en l'Amèrica del Nord del segle XIX, del novembre del

1874 al maig del 1881, es va editar una revista il·lustrada en català de periodicitat mensual: La Lluçanera de Nova York. «Hi havia cinquanta punts de venda arreu del continent, sobretot a Cuba, on hi havia una colònia catalana important», explica Serra. La referència servirà a l'autor per arrencar el discurs de vint minuts amb què desplegarà davant del públic una tradició que va néixer fa més d'un segle i ha portat fins a l'actualitat «160 frases associades a 160 llengües» que, «des de l'humor desacomplexat, volen demostrar que totes elles parteixen de la nostra».

La Mediterrània 2015 estrena una peculiar trilogia de pregons que, per obra i gràcia de Xavier Albertí, director del Teatre Nacional de Catalunya, l'estrellada cuinera Carme Ruscalleda i Màrius Serra, faran una aproximació a la cultura popular des de territoris impensables. L'au-

SALVADOR REDÓ

Entrevista Pep Moliner

FISCORN DE LA COBLA SANT JORDI I CODIRECTOR D'«IN SOMNI» AMB KANGA VALLS. ESPECTACLE INAUGURAL

«El públic descobreix que la cobla no és només per a les festes majors»

ESPECTACLE INAUGURAL

SUSANA PAZ | MANRESA

«Fantàstica!». Així defineix Pep Moliner (Barcelona, 1969) l'experiència d'«In Somni» al Mercat de les Flors. Quatre dies «amb la sala gairebé plena» per veure un espectacle que uneix una trobada aparentment impossible: la Coblà Sant Jordi, la dansa urbana de Kulbik i el DJ Mario Nieto. L'embrió d'«In Somni» va néixer l'any passat en un dels laboratoris de creació de

Pep Moliner 'regant' el fiscorn

la Mediterrània, es va endur els aplaudiments del públic i avui torna, en coproducció amb el Mercat de les Flors, per obrir amb tots els honors la fira (Kursaal. Després del pregó)

P L'any passat, en la mostra del que seria *In Somni*, els nens no van moure ni una cella i els avis van aguantar a peu dret.

R I ara, al Mercat de les Flors, la gent va acabar dreta. Nens embadalits i avis emocionats.

P Intergeneracional?

R Familiar, i aquest és un dels públics més difícils.

P La idea era posar-se en el lloc de l'altre?

R No. Nosaltres ens mostrem com una cobla, Kulbik com un grup de dansa urbana i Mario Nieto com un DJ. Interactuem. Tot el repertori és original per a cobla, amb obres del XIX al XXI de compositors com Pep Ventura, Joaquim Serra, Manuel Oltra o Marc Timón, membre de la cobla, amb ritmes més funkys. Però no ballem, fariem el ridícul!

P S'han après les partitures de me-

La Coblà Sant Jordi, Kulbik i DJ Mario Nieto, avui al Kursaal

mòria. 55 minuts de música.

R I ha estat per a nosaltres el gran esforç. Memoritzar i fora faristols.

P *In Somni* és...

R Una gran obra coral a través del somni d'un personatge, que inter-

preta DJ Mario Nieto. L'escenari és la seva habitació; la cobla és el decorat i Kulbik els espectres... Un somni amb escenes.

P Com han encaixat aquests dos mons paral·lels?

tream... La llengua és la font de totes les creacions». Un avís per a navegants. «Em complau molt que la Mediterrània hagi volgut donar un paper protagonista a la llengua», rebla el barceloní.

Partint de l'autoestima que per al català van significar aventures com La Llumenera de Nova York, Màrius Serra, que fa dos anys va cantar un rap amb el grup mataroní Els Lletians en un dels concerts de la fira manresana, farà avançar el pregó fins a l'època actual, amb el Google Translator com a darrer episodi. Un itinerari que posarà en primer pla el fet que «la tradició té un inici i una evolució i la cultura popular es fa contemporània i enganxa la gent». La transmissió hereditària com un acte de vida que flueix amb naturalitat.

Per «seduir» els joves dels avantatges del llenguatge «no cal predicar grans idees sinó donar eines que obrin portes». La lectura «no vol proclames»: «la meua tàctica és incentivar la curiositat, el joc de l'ocultació i la descoberta, l'enigma. És així com avança la cultura». Serra es defineix com un «explorador» que observa com la falta d'aptitud lingüística empobreix i dificulta l'aparició del sentit crític en l'individu.

«Part de la culpa la tenen els mitjans de comunicació, que només volen audiència i renuncien a la complexitat del discurs», indica el pregoner, que també fica el dit a l'ull

de la pedanteria. «Estem escaldats d'un excés de complexitat basada en la solemnitat», suma Serra al raonament, i assenyalava que «la imatge de pesats, de plumbis, que tenen algunes persones del món de la cultura causa, fins i tot, situacions de vergonya aliena». Optimista per naturalesa, inassequible al desànim, combat aquest llast amb les armes del «ritme i l'amenitat» perquè «la cultura no es pot basar en el masoquisme», però sense caure en el pendent de la banalitat: «no només enganxa Dan Brown, també pot fer-ho Borges».

Per a Màrius Serra, «el joc verbal és una de les vies d'expressió més subversives, qüestiona la versió oficial i troba camins nous. És l'única garantia de tenir esperit crític, perquè si no tens eines, estàs més exposat a ser convençut». Però, es pregunta el redactor d'aquestes

línies, ja ho tenen clar, tot això, els mestres d'avui en dia? «Hem de dir, primer de tot, que el professorat ha estat menystingut, ja que se li carreguen tots els neulers però no se li donen recursos». Feta la prèvia, trenca una llança en favor del sector i admet que els docents de secundària van més perduts perquè, mentre que els de primària tenen clar que no poden cometre vacil·lacions en el concepte de comunicació lingüística, els seus col·legues dels cursos superiors han d'admetre que el llenguatge té registres.

«Es van fer 160 frases, jocs lingüístics, per dir que 160 llengües vénen del català»

«El llenguatge no pot perdre un rol principal, cal seduir els joves perquè el tinguin com a referent»

Assaig de l'espectacle «A vore» ahir a l'Espai de la Plana de l'Om

Quan els cants i balls de l'Ebre xoquen amb el jazz electrònic i la dansa contemporània

PEPA MAÑÉ | MANRESA

Sònia Gómez, formada en dansa contemporània, és de la Sénia, municipi del Montsià a tocar del País Valencià. Malgrat les seves arrels, assegura que «mai m'hagués imaginat formar part d'un projecte com aquest, perquè mai he treballat la fusió, ni la dansa tradicional». El projecte, que s'ha titulat *A vore*, li permet «connectar amb el lloc d'on vinc», perquè s'ha posat a investigar a partir de la jota, del fandango i del bolero de les Terres de l'Ebre. Un pas que també han fet, en el seu cas en la part musical, els bagencs Astrio. La proposta de reinventar la tradició, que s'estrenarà demà (19.30 i 21 h) i dissabte (18.15 i 20.15 h), sorgeix del tortosí Ramon Balagué, que va portar-la al Mercat de les Flors, que coprodueix l'espectacle amb la Fira Mediterrània.

En l'espectacle *A vore* «xoquen i simbiotitzen tres nuclis molt potents: la dansa de Sònia Gómez, els músics de l'Ebre i Astrio», assenyalava el guitarrista avinyonenc Santi Careta, un dels pilars d'un trio que completen Arcio Smith (teclats i sampler) i Santi Serratosa (bateria i sampler). Tots els implicats en *A vore* assagen junts cada dia d'aquesta setmana per impulsar un projecte que van iniciar per separat

a partir d'una «bona documentació» i que només havien pogut embastar en un parell de trobades prèvies en el darrer mes i mig. Per a Careta, «és un honor ser al festival de casa amb una proposta tan transversal».

Ahir a l'Espai de la Plana de l'Om de Manresa el *Fandango de Tortosa* començava amb el protagonisme de la ballarina contemporània. «Treballo sempre amb la improvisació, però en aquest cas parteixo dels passos exactes dels balls de Tortosa, que m'ha ensenyat Carme Balagué», la germana de Ramon. Les dues ballarines, una amb el vestit tradicional i l'altra no, oferiran un diàleg atemporal a l'escenari. És el mateix viatge que farà la música. La tradició l'aporten el cant de Pere Gumbau i la dolçaina i la gralla de Pau

Puig, i es transporta a l'actualitat passant pel sedàs jazzístic i electrònic dels bagencs. «Hem trobat el més expansiu de les músiques tradicionals i ho hem amplificat amb els recursos de la dansa contemporània i la música d'Astrio», afirma Balagué, que afegeix que les proves a vegades són arriscades, però que quan troben la connexió adequada sorgeix «la màgia i nosaltres mateixos diem 'uau!'».

A vore comença amb un poema del 1920 que parla d'una situació de festa i que porta a interpretar una jota en la seva versió tradicional original, però amb els instruments d'Astrio. El més «especial i rar», segons Gómez, és el fandango, que té «trets àrabs», segons Careta, i que incorpora cants de treball, «del batre en la sega de l'arròs, en la qual el treballador està sol amb el seu animal», apunta Balagué.

IMATGE PROMOCIONAL

■ Què ha estat, de moment, el millor d'aquest experiment?

■ Que molta gent ha vist com podien dialogar aquests llenguatges artístics i ha descobert que la cobla no és només una formació per a les festes majors.

■ La Sant Jordi fa anys que busca desmuntar tòpics?

■ Sí, ho perseguim amb la intenció de portar la cobla a altres públics. Ja ho vam fer amb Roger Mas i ara amb Kulbik i DJ Mario Nieto. És un neguit com a músics, hi creiem tot i que no és fàcil. És esforç, ganes i empènyer projectes sovint sense gaire ajuda. Però és vocacional.

■ Obrir la Mediterrània és un premi?

■ I tant! Vam néixer al pati del Kursaal i ara entrem a la sala! I la majoria de programadors han demanat entrades.

■ O sigui que augurarem un llarg recorregut a *In Somni*?

■ Esperem que sí! Hi tenim moltes esperances, primer, de girar molt per Catalunya. I és un molt bon projecte per portar a l'exterior. Seria una bona manera d'internacionalitzar la cobla.

tor de *Verbàlia* s'investirà de dignitat acadèmica per jugar amb la platea. «La llengua és un ésser viu que emmalalteix i envelleix, però també es reproduceix», apunta l'autor, i afegeix que «la relació amb el llenguatge ens proporciona un espai de joc, un arxiu de memòria i un lloc de plaer».

Màrius Serra tem que el llenguatge perdi el rol protagonista que no hauria de perdre mai en la vida de les persones: «en la societat actual ha quedat bandejat, relegat a un segon o tercer pla, però el llenguatge és espectacular i ha de ser un model d'èxit, un mirall per a la gent jove, que no pot ser que només tingui referents formats en la imatge, en l'esport, en la música més *mains-*

■ Ha estat brutal. Hem entrat en el món de l'altre des del punt de vista artístic. El DJ Mario Nieto, especialista en escratx, ha posat les bases sense haver escoltat mai abans música de cobla. Però ha acabat casant

a la perfecció. És com si aquests temes haguessin nascut així! I Kulbik ha entès la música i l'ha coreografiat amb el seu estil, essencialment amb ball però amb alguns temes més teatralitzats.

«Tenim moltes esperances dipositades en 'In Somni'. És un molt bon projecte per portar a l'exterior»